

**ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради ЧОШПО
імені К.Д. Ушинського

№ 1 від 22.01.2026

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЧОШПО
імені К.Д. Ушинського

№ 11 від 26.01.2026

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти
(соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь)
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ: ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА
ВЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Чернігів-2026

Розробники: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського (Борисенко Л. І., методист відділу природничо-математичних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського; Кузьменко Т. М., методист відділу природничо-математичних дисциплін Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського).

Напрямок підвищення кваліфікації: Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: від 26 січня 2026 до 26 січня 2031 рр.

Рецензенти:

Жара Анна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка;

Євтушенко Наталія, доктор педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін та інформаційно-комунікаційних технологій в освіті Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми для вчителів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі визначається необхідністю впровадження сучасних підходів до навчання, орієнтованих на розвиток ключових і життєвих компетентностей учнів відповідно до Концепції «Нова українська школа» (НУШ). Перехід від знанневої моделі освіти до компетентнісної зумовлює потребу вчителів опанувати діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний і середовищний підходи, що забезпечують активну участь учнів у навчальному процесі та зв'язок навчального змісту з реальними життєвими ситуаціями.

Освітнє середовище сьогодення вимагає від учителя не лише предметної ерудиції, а й володіння інноваційними педагогічними технологіями. Програма підвищення кваліфікації враховує необхідність використання цифрових інструментів та платформ для швидкого оновлення навчального змісту та доступу до якісних навчально-методичних матеріалів, а також для подолання освітніх втрат.

Актуальність програми обумовлюється популяризацією проблемного, проєктного та кооперативного навчання як ефективних інструментів розвитку критичного мислення, відповідальної поведінки й умінь співпраці. Вона враховує сучасні вимоги до організації очного, дистанційного та змішаного навчання, що потребує від педагогів гнучкості, володіння цифровими інструментами та вміння підтримувати мотивацію й психосоціальне благополуччя учнів.

Зміст програми відповідає запиту освітньої практики на формування безпечного, інклюзивного й здоров'язбережувального освітнього середовища та сприяє підвищенню якості викладання предметів та інтегрованих курсів галузі.

Отже, програма є важливим інструментом професійного розвитку вчителів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, сприяє їхній готовності до ефективної діяльності в умовах НУШ та забезпечення якості освіти відповідно до викликів ХХІ століття.

Цільова група: вчителі, які забезпечують реалізацію стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти – 7-9 класи (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість): 30 год (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: модульний принцип (гнучкість), програму створено за принципом окремих, логічно завершених модулів.

Місце виконання програми: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського.

Реалізацію програми здійснюють за умови утворення групи не менше 20 учасників.

До проведення занять залучають фахівців з соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, тренерів Нової української школи.

Вибір форми організації освітнього процесу за Програмою залишається за суб'єктом підвищення кваліфікації та відповідно до запитів слухачів.

Теоретичний складник Програми може бути зrealізовано через інтерактивні лекції / відео лекції / вебіари / відео конференції тощо. Практичний складник – через практикуми / навчальні тренінги / вебіари / майстер-класи тощо.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Можливість проживання слухачів (за умови очного навчання).

Навчальні заняття в синхронному режимі в умовах дистанційної форми навчання проводять з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій (ZOOM, GoogleMeet) з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводять в різних форматах за рішенням суб'єкта підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації – професійний розвиток та вдосконалення компетентностей учителів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі щодо впровадження сучасних освітніх стратегій, педагогічних підходів, інноваційних методів і ефективних інструментів навчання відповідно до концептуальних засад Нової української школи та Державного стандарту базової середньої освіти, спрямованих на формування в учнів ключових здоров'язбережувальних та соціальних компетентностей, необхідних для повноцінного та безпечного життя в сучасному суспільстві.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити знання вчителів щодо сучасних освітніх стратегій, підходів і принципів організації навчання відповідно до засад Концепції «Нова українська школа»;
- сформувати здатність застосовувати компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, інтегративний і середовищний підходи в освітньому процесі;
- удосконалити вміння проєктувати та реалізовувати проблемне, проєктне й кооперативне навчання з урахуванням практичної спрямованості змісту освіти;
- сформувати вміння створювати проблемні ситуації та керувати пізнавальною діяльністю учнів;
- навчити планувати й реалізовувати навчальні проєкти;
- ознайомити з формами групової роботи;

- розвинути навички створення безпечного, інклюзивного та здоров'язбережувального освітнього середовища, зокрема для учнів з особливими освітніми потребами;
- сформувати вміння ефективно організовувати навчання в очному, дистанційному та змішаному форматах із використанням сучасних освітніх і цифрових інструментів;
- удосконалити компетентності педагогів у сфері оцінювання результатів навчання, зокрема застосування компетентнісно орієнтованих завдань, формувального оцінювання та рефлексії;
- сприяти розвитку професійної рефлексії, критичного мислення та готовності до безперервного професійного зростання вчителів.

Перелік компетентностей для вдосконалення (відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225):

- предметно-методична компетентність (А2);
- емоційно-етична компетентність (Б2);
- інклюзивна компетентність (В1);
- здоров'язбережувальна компетентність (В2).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- сутність характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- спільних і відмінних рис проблемного й проєктного навчання;
- умови ефективного перебігу кооперативного навчання;
- методів кооперативного навчання та формування колективної відповідальності;
- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні та інструменти його реалізації в освітньому процесі;
- стратегії розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- реалізовувати принципи діяльнісного підходу, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;
- реалізовувати визначені підходи до організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- аналізувати, добирати та застосовувати компетентнісно орієнтовані завдання;
- моделювати уроки за базовими сценаріями проблемно орієнтованого, проєктного, кооперативного навчання;
- планувати навчальний проєкт;

- добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- створювати рефлексивне навчальне середовище.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність застосовувати сучасні підходи до навчання в Новій українській школі;
- усвідомлення необхідності професійної мобільності й гнучкості;
- здатність планувати освітній процес на засадах Концепції Нової української школи.

Система оцінювання спрямована на визначення рівня досягнення очікуваних результатів навчання, що ґрунтується на принципах: прозорості, об'єктивності, системності, практичної спрямованості, академічної доброчесності, відповідності вимогам Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється на таких рівнях:

- вхідне оцінювання (визначення початкового рівня компетентностей та професійних потреб);
- формувальне оцінювання (поточне): проводять протягом навчання для моніторингу прогресу, надання зворотного зв'язку та корекції навчальної траєкторії;
- підсумкове оцінювання: проводять наприкінці програми для визначення досягнутих результатів навчання.

Інструменти оцінювання:

- вхідні та підсумкові тестові завдання;
- виконання практичних завдань (проектів);
- виконання самостійних робіт;
- презентація результатів навчання.

Критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

1. Активність (10 %). Підтвердження результатів навчання відбувається за умови участі (75 % часу) в офлайн / онлайн заняттях. Оцінюється не лише присутність на занятті, а й залученість до спільної роботи (робота в секційних залах, участь у групових формах роботи, відповіді на питання).

2. Тестові завдання (30 %).

3. Практичні завдання (50 %). Демонстрація компетентностей під час виконання практичного завдання. Кожне завдання оцінюється за критеріями та дотримання академічної доброчесності.

4. Рефлексія (взаємооцінювання) (10 %). Уміння аналізувати власні результати навчання. Відгук має бути професійним і містити конкретні поради.

Підсумкове оцінювання здійснюється на основі сукупності результатів за всіма критеріями та інструментами.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації

За результатами успішного завершення навчання за Програмою слухачі отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням обсягу (кредитів / годин) та досягнутих результатів навчання за умови, що набрали не менше 65 % балів.

Вартість. Вартість обраховують згідно з вимогами чинного законодавства й становить 950 грн з одного слухача (кількість учасників підвищення кваліфікації в одній групі не менше 20 осіб).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст Програми розроблено з урахуванням особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного підходів, складено відповідно до професійних потреб та рівня підготовки слухачів.

Програмою передбачено проведення лекційних, практичних занять та підсумкового заняття. Вибір форм організації освітнього процесу, методів і засобів навчання здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації для досягнення очікуваних результатів навчання, визначених Програмою.

Особливістю програми є акцентування уваги на практичний складник засвоєння матеріалу. Практичні заняття можна проводити у формі дискусій, навчальних тренінгів, виконання проєктів, роботи з дидактичними матеріалами, моделювання видів навчальної діяльності.

Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових джерел інформації та фахової літератури, що сприяє глибшому осмисленню теоретичного матеріалу та розвитку навичок самоосвіти слухачів й виконання творчих та індивідуальних завдань.

Програмою передбачено підсумкові заходи щодо результатів підвищення кваліфікації учасників. На завершальному етапі для оцінювання результатів навчання за Програмою підвищення кваліфікації слухачі складають підсумковий тест (Google Форма).

Структура програми передбачає два модулі. Кожен модуль охоплює мінімум дві взаємопов'язані теми. Час, відведений на засвоєння змісту програми, становить 30 годин. Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер; послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може здійснюватись в межах часу, передбаченого Програмою.

Навчання за програмою підвищення кваліфікації завершують складанням підсумкового тесту та підсумковою конференцією за участю науково-педагогічних працівників профільної кафедри. Підсумкова конференція передбачає обговорення проблемних питань, результатів навчання за Програмою, отримання зворотного зв'язку.

Кількість годин, що відведені на засвоєння змісту Програми, становить 30 год: 10 год – лекційні заняття, 16 год – практична робота, 2 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПІДХОДИ В СОЦІАЛЬНІЙ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ					
Тема 1.1 Основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів	2	2	-	-	4
Тема 1.2 Сучасні підходи до реалізації модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення в умовах НУШ	2	-	-	-	2
Тема 1.3 Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання	2	-	-	-	2
Тема 1.4 Сучасні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами в НУШ	-	2	-	-	2
Разом за модулем	6	4	-	-	10
МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВАНИХ КУРСІВ ТА ПРЕДМЕТІВ СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ					
Тема 2.1 Проблемне навчання: сутність, механізми та освітні інструменти	2	-	-	-	2
Тема 2.2 Проектне навчання: сутність, переваги, планування навчальних проєктів	-	2	2	-	4
Тема 2.3 Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі	2	-	-	-	2
Тема 2.4 Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта	-	2	-	-	4
Тема 2.5 Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу	-	2	-	-	2
Тема 2.6 Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості	-	2	-	-	2
Тема 2.7 Рефлексивність навчання	-	2	-	-	2
Тема 2.8 Практичні підходи та інструменти оцінювання результатів навчання	-	2	-	-	2
Разом за модулем	4	12	2	-	18
Підсумкова конференція. Виконання тестових завдань. Тематична дискусія	-	-	-	2	2
Усього	10	16	2	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ТА ПІДХОДИ В СОЦІАЛЬНІЙ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНІЙ ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ

Тема 1.1 Основні характеристики компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів

Сутність і принципи сучасних педагогічних підходів: компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного як основи реалізації ідей Концепції «Нова українська школа».

Характерні ознаки кожного підходу та їх вплив на планування навчального процесу, добір змісту, методів і форм навчання в соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі.

Практичні аспекти впровадження підходів на уроках: організація активної діяльності учнів, навчання через життєві ситуації, проєктну та групову роботу.

Роль учня і вчителя в сучасному освітньому процесі: учень як активний суб'єкт навчання, учитель як фасилітатор, наставник і організатор освітнього середовища.

Створення безпечного, підтримувального та здоров'язбережувального освітнього середовища, що сприяє розвитку соціальних, громадянських і життєвих компетентностей учнів.

Тема 1.2 Сучасні підходи до реалізації модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення в умовах НУШ

Сучасні підходи до реалізації модельних програм: компетентнісна спрямованість, варіативність і гнучкість, діяльнісний формат реалізації, інтегрованість змісту.

Ефективне використання навчально-методичного забезпечення: підручників, електронних ресурсів, методичних рекомендацій, дидактичних матеріалів, цифрових інструментів, інтерактивних платформ і інструментів оцінювання, додаткових навчально-методичних матеріалів.

Адаптація та добір навчального контенту з урахуванням вікових особливостей, освітніх потреб і життєвого досвіду учнів.

Тема 1.3 Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання

Основні підходи до орієнтації освітнього процесу на особистість: особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний, ціннісний, інклюзивний. Взаємозалежність і взаємодоповнюваність підходів.

Механізми поєднання підходів під час планування та реалізації уроків з інтегрованих курсів та предметів соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі.

Особливості реалізації підходів в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання, зокрема з використанням цифрових інструментів і платформ.

Педагогічні стратегії підтримки особистісного розвитку, мотивації та психосоціального благополуччя учнів у різних форматах навчання.

Створення безпечного, інклюзивного й здоров'язберезувального освітнього середовища, що забезпечує активну участь учнів і формування життєвих та соціальних компетентностей.

Тема 1.4 Сучасні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами в НУШ

Інклюзивна освіта як середовище рівних можливостей. Діяльнісний та особистісно орієнтований підходи у навчанні учнів з різними освітніми потребами. Практичні прийоми підтримки та адаптації навчального процесу.

Сучасні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами: дитиноцентризм, командний підхід, універсальний дизайн навчання, диференціація та адаптація.

Особливості навчання у соціальній і здоров'язберезувальній освітній галузі: безпечне психологічне середовище, навчання через діяльність, розвиток соціальних навичок, взаємодія вчителя з асистентом учителя, фахівцями команди психолого-педагогічного супроводу та батьками.

МОДУЛЬ 2. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ НАВЧАННЯ ІНТЕГРОВаних КУРСІВ ТА ПРЕДМЕТІВ СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Тема 2.1 Проблемне навчання: сутність, механізми та освітні інструменти

Проблемне навчання як стратегія розвитку мислення та самостійності учнів. Основні механізми постановки проблемних завдань і організації їх вирішення на уроках інтегрованих курсів, предметів соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі. Формування життєвих компетентностей (соціальних, емоційних, здоров'язберезувальних) через проблемні ситуації.

Освітні інструменти для створення проблемних ситуацій на уроках. Використання дискусій, рольових ігор, дослідницьких завдань та аналізу реальних кейсів для формування навичок критичного мислення й практичного застосування знань.

Тема 2.2 Проектне навчання: сутність, переваги, планування навчальних проєктів

Сутність проєктного навчання як педагогічної технології. Формування ключових компетентностей через проєктну роботу. Переваги проєктного навчання для соціальної та здоров'язбережувальної галузі: формування життєвих навичок (soft skills), відповідальної поведінки щодо здоров'я, розвиток емпатії та соціальної активності учнів, формування підприємницького мислення, аналіз ресурсів, реальних прикладів підприємницьких ризиків.

Реалізація проєктної діяльності у навчанні інтегрованих курсів, предметів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі..

Роль учителя як фасилітатора, організація командної роботи та оцінювання результатів проєктів.

Тема 2.3 Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі

Теоретичні засади кооперативного навчання. Кооперативне навчання як спосіб організації взаємодії учнів. Базові елементи кооперативного навчання (позитивна взаємозалежність, індивідуальна відповідальність, взаємодія «обличчям до обличчя», соціальні навички, групова рефлексія).

Основні стратегії співпраці в класі. Практичні приклади застосування кооперації на уроках інтегрованих курсів, предметів соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі.

Використання групових завдань, парної роботи та взаємонавчання для розвитку комунікативних навичок і відповідальності за спільний результат.

Значення кооперативного навчання для розвитку підприємницького мислення та формування фінансової відповідальності.

Тема 2.4 Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта

Сутність практичної зорієнтованості навчання. Основні принципи – зв'язок з життям, суб'єктність учня, діяльнісний підхід, інтегрованість змісту, рефлексія і самооцінка.

Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта – самостійне планування дій, колективне ухвалення рішень, пошук інформації, застосування знань у реальних ситуаціях.

Форми залучення учня – інтерактивні методи, дослідницькі завдання, рефлексивні практики, групова та командна діяльність, практичні вправи.

Умови ефективного практично зорієнтованого навчання: реалістичність завдань, активна участь учнів, підтримка та фасилітація, рефлексія і зворотний зв'язок.

Переваги практично зорієнтованого навчання.

Тема 2.5 Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу

Компетентнісно орієнтовані завдання як інструмент формування ключових і предметних компетентностей.

Структура компетентнісно орієнтованого завдання: життєва ситуація (контекст), проблема або виклик, необхідність аналізу інформації, прийняття рішення або розробка плану дій, аргументація вибору, рефлексія результату.

Ознаки якісного компетентнісного завдання. Типи компетентнісно орієнтованих завдань: ситуаційні (кейс-завдання), дослідницькі, проєктні, прогностичні. Умови ефективного використання компетентнісних завдань

Приклади завдань, що поєднують знання, уміння та навички, сприяють розвитку критичного мислення й практичної діяльності учнів.

Тема 2.6 Розвиток критичного мислення та когнітивної гнучкості

Значення розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості для соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі.

Поняття критичного мислення та його компоненти: аналіз, порівняння, інтерпретація, аргументація, оцінювання доказів, рефлексія.

Ознаки когнітивної гнучкості: відкритість до нових ідей, готовність переглянути власну позицію, пошук альтернатив, толерантність до невизначеності, здатність навчатися на помилках.

Методи розвитку критичного мислення: проблемне навчання, кейс-метод, дебати, метод «Шість капелюхів мислення», технологія «INSERT», SWOT-аналіз.

Методи розвитку когнітивної гнучкості: рольові ігри, моделювання альтернативних сценаріїв, завдання з кількома правильними відповідями, мозкові штурми, творчі вправи з обмеженнями.

Тема 2.7 Рефлексивність навчання

Рефлексія як усвідомлення учнем власного досвіду навчання, самооцінювання як основа відповідального ставлення до результатів своєї діяльності, роль цих процесів у формуванні здатності навчатися впродовж життя.

Орієнтація на формування життєвих навичок, цінностей і моделей поведінки, важливість внутрішньої мотивації, а не лише зовнішнього оцінювання. Безпечний і довірливий освітній простір як умова ефективної рефлексії.

Методи та інструменти рефлексії: усна та письмова рефлексія (запитання, щоденники, мініесе); візуальні інструменти (смайлики, шкали, «термометр настрою»); рефлексивні кола, обговорення, вправи «Що дізнався — що вмію — що застосую»; цифрові інструменти для швидкого зворотного зв'язку.

Самооцінювання як навчальна дія. Формування вміння співвідносити власні дії з критеріями успіху. Використання чек-листів, рубрик,

«сходинок успіху»; розвиток відповідальності за власний прогрес, а не порівняння з іншими.

Тема 2.8 Практичні підходи та інструменти оцінювання результатів навчання

Актуальність і специфіка оцінювання в галузі. Оцінювання як інструмент підтримки розвитку учня, а не контролю. Оцінювання та оцінка. Функції та форми оцінювання. Об'єкти оцінювання: ключові компетентності, наскрізні вміння, результати навчання.

Основні види оцінювання. Критерії та шкали (підходи) оцінювання.

Практика та інструменти оцінювання. Поточне й підсумкове оцінювання. Оцінювання результату й процесу групової форми діяльності (парна, командна тощо).

Формувальне оцінювання як провідний підхід у галузі, зворотний зв'язок замість формального балу.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Оцінювання практичних завдань – формувальне, проводять під час навчання для моніторингу прогресу, надання зворотного зв'язку та корекції навчальної траєкторії.

1. Моделювання фрагмента уроку з поєднанням компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного підходів.

2. Особливості впровадження інклюзивного навчання та реалізації педагогічної підтримки учнів з особливими освітніми потребами на рівні базової середньої освіти.

3. Розроблення навчальних кейсів і життєвих ситуацій для формування здоров'язбережувальних і соціальних компетентностей.

4. Конструювання компетентісно орієнтованих завдань різного рівня складності.

5. Застосування стратегій розвитку критичного мислення («Факт-думка», «Шість капелюхів мислення», дебати).

6. Розроблення інструментів самооцінювання та взаємооцінювання учнів.

7. Розроблення інструментів формувального оцінювання (чек-листи, рубрики, критерії).

8. Проектування компетентісно орієнтованого уроку соціальної і здоров'язбережувальної галузі».

Оцінювання практичного завдання до теми 2.2 «Проектне навчання: сутність, переваги, планування навчальних проєктів» – підсумкове.

Орієнтовна тематика проєктів:

- «Формування знань і практичних навичок з базових принципів домедичної допомоги в учнів у контексті соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі».

- «Базові принципи домедичної допомоги в освітньому процесі».
- «Шкільна кампанія проти булінгу».
- «Тиждень психічного здоров'я».
- «Безпечна дорога до школи».
- «Психоемоційне благополуччя учнів: інструменти підтримки в освітньому процесі».
- «Рухова активність і здорові звички як складова шкільної культури».
- «Цифрова безпека підлітків».
- «Сімейний бюджет: доходи, витрати, заощадження».
- «Фінансові шахрайства: як себе захистити?».
- «Фінансова культура підлітків нашої школи».
- «Міни: знай, уникай, повідомляй».
- «Здорова нація — сильна країна».
- «Соціальні навички ХХІ століття: як навчати через життєві ситуації».
- «PROздоров'я».
- «Баланс на тарілці».
- «Азбука безпеки».

Критерії оцінювання проєктів

Критерій	Максимальна кількість балів
Відповідність вимогам НУШ	15
Повнота та коректність змісту	20
Практична спрямованість	20
Методична доцільність	15
Урахування вікових особливостей	10
Інтерактивність і діяльнісний підхід	10
Якість оформлення	10
Разом	100

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Як реалізується компетентнісний і діяльнісний підходи в соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі?
2. Яку роль відіграє освітнє середовище у формуванні життєвих компетентностей учнів?
3. Які критерії добору навчально-методичного забезпечення в умовах НУШ?
4. Як забезпечити особистісну орієнтацію навчання в цифровому освітньому середовищі?
5. Які принципи інклюзивного навчання є ключовими в сучасній школі?

6. Як адаптувати навчальний матеріал і завдання для учнів з особливими освітніми потребами?
7. Які типи проблемних запитань доцільні в соціальній і здоров'язбережувальній галузі?
8. Які освітні інструменти підтримують проблемне навчання?
9. Які теми проєктів є найбільш актуальними для соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі?
10. Які методи кооперативного навчання є найбільш результативними?
11. Як формувати відповідальне ставлення учнів до власного здоров'я?
12. Як відрізняються традиційні та компетентнісні завдання?
13. Як навчати учнів аналізувати інформацію та приймати обґрунтовані рішення?
14. Які способи рефлексії доцільні на різних етапах уроку?
15. Які цифрові інструменти доцільно використовувати для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії результатів навчання в соціальній і здоров'язбережувальній освітній галузі?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
2. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.12.2025).
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
4. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 19.12.2025).
5. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.12.2025).
6. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки: наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 № 1163.

URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky> (дата звернення: 22.12.2025).

7. Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників: наказ Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

8. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 22.12.2025).

9. Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1120729-24#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

10. Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.08.2024 № 1093. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1093729-24#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

Основна література

1. Модельні навчальні програми для 5–9 класів Нової української школи. Київ : Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku> (дата звернення: 10.12.2025).

2. Національна стратегія розвитку фінансової грамотності до 2030 року. Київ : Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/NBU_Strategy-Financial-Literacy.pdf?v=16 (дата звернення: 10.12.2025).

3. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі: Указ Президента України від 25.05. 2020 № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Text> (дата звернення: 22.12.2025).

4. Платформа «Всеукраїнська школа онлайн». URL: <https://lms.e-school.net.ua/>.

5. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році: лист Міністерства освіти і науки України від 13.08.2025 № 1/16828-25. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykladannia-navchalnykh->

predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20252026-navchalnomu-rotsi (дата звернення: 29.10.2025).

6. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205. URL: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukraini-vid-25092020--2205-pro-zatverdzhennja-sanitarnogo-reglamentu-dlja-zakladiv-zagalnoi-serednoi-osviti> (дата звернення: 29.10.2025).

7. Про затвердження Типового переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій: наказ Міністерства освіти і науки України від 29.04.2020 № 574. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0410-20#n17> (дата звернення: 27.11.2025).

8. Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-kontseptsii-bezpeky-zakladiv-osvity-i070423-301> (дата звернення: 12.12.2025).

9. Рамка фінансових компетентностей дітей та молоді України. URL: <https://talan.bank.gov.ua/uploads/files/ramka-finansovikh-kompetetnostei-ditei-ta-molodi-ukrayini.pdf> (дата звернення: 12.12.2025).

10. Штучний інтелект: революційні зміни у сфері професійних послуг. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=n8aepAjfsE4> (дата звернення: 15.08.2025).

Додаткова література

1. Бобрикова Ю. Здоров'язбережувальні технології як засіб формування соціальної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти. *Нова педагогічна думка*. 2025. № 1 (121). С. 88–93. URL: <https://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/issue/view/24/%D0%9D%D0%9F%D0%94%20%E2%84%961%28121%292025> (дата звернення: 12.12.2025).

2. Дослідження якості організації освітнього процесу в умовах війни у 2023/2024 навчальному році. Державна служба якості освіти України. Київ, 2024. URL: <https://surl.li/pvswuq> (дата звернення: 17.11.2025).

3. Духовно-моральні засади розвитку особистості: філософсько-психологічні та педагогічні виміри : кол. монографія / за наук. ред. М. О. Кириченка; НАПН України, ДЗВО «Ун-т менеджменту освіти». Київ : Юстон, 2024. 468 с.

4. Жара Г. І. Розвиток складових індивідуального здоров'я вчителів: соціально-емоційні, етичні і компетентнісні аспекти. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені ТГ Шевченка*. 2020. № 10 (166). С. 214-220. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/506/537> (дата звернення: 12.12.2025).

5. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арттерапії : навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3301/1/%D0%90%D1%80%D1%82%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F-19-10-20.pdf> (дата звернення: 11.12.2025).

6. Малихін О., Арістова Н., Рогова В. Мінімізація освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: змішане навчання. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 3. С. 68–76. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76>.

7. Методичні рекомендації керівникам закладів освіти щодо проведення профілактичних та просвітницьких заходів з метою попередження залучення здобувачів освіти до небезпечних молодіжних рухів. URL: <https://drive.google.com/file/d/1HnFTDow-qi5GFQeL7nMN4Vty5R90kInT/view> (дата звернення: 12.12.2025).

8. Освіта і здоров'я підростаючого покоління : матеріали VI Міжнародного симпозіуму : зб. наук. пр. / за ред. В. Г. Білик. Київ : Алатон, 2024. 227 с. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d29df20f-3a9c-44a0-9d77-e63bb393eaa6/content> (дата звернення: 22.12.2025).

9. Пономаренко В., Воронцова Т., Сакович О. та ін. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ». Київ : Алатон, 2020. 64 с. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/3646/file/safe_school_in_NUS.pdf (дата звернення: 18.12.2025).

10. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь: як оцінювати в Новій українській школі. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nush/szo-ociniuvannia-2025-putivnik.pdf> (дата звернення: 22.12.2025).